

Svar på regeringsuppdrag

**Rapport – Återrapportering av uppdrag i regleringsbrev:
Sammanställning av regionernas redovisningar av villkor 3 inom
överenskommelsen En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings-
och rehabiliteringsprocess 2019**

Försäkringskassan

Datum: 2020-10-19
Återrapportering av uppdrag i regleringsbrev: Sammanställning av regionernas redovisningar av villkor 3 inom överenskommelsen En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess 2019.
1.0
001578–2019

Innehåll

Inledning	4
Villkor och redovisning inom villkor 3 2019.....	4
Utbetalningar gällande villkor 3 inom överenskommelsen 2019	4
Sammanställning av redovisningarna inom villkor 3 2019	4
Behandlingar och behandlingsform	4
Vårdgivare	6
Könsfördelning	6
Kontakt med arbetsgivare respektive Arbetsförmedlingen	6
Sammanfattande kommentar av redovisningarna inom villkor 3 år 2019	7
Förteckning över bilagor.....	8
Bilaga 1 Utbetalningar till regionerna för 2019	9
Bilaga 2 Vårdgivare.....	10
Bilaga 3 Könsfördelning	11
Bilaga 4 Könsfördelning inflöde under 2019 till Försäkringskassan.....	12

Sammanfattning

Försäkringskassan ska enligt uppdrag i regleringsbrev för budgetåret 2019 sammanfatta regionernas resultat och redovisningar gällande villkor 3 i överenskommelsen *En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess* som slutits mellan staten och Sveriges kommuner och Landsting (numera Sveriges Kommuner och Regioner - SKR) för året 2019.

Syftet med villkor 3 är att stimulera tillgången till medicinska rehabiliterings- och behandlingsinsatser för patienter med smärtproblematik eller lindrig och medelsvår psykisk ohälsa. För att ytterligare främja patientens återgång i arbete stimuleras utöver det regionernas kontakter med arbetsgivare och Arbetsförmedlingen i samband med behandlingarna.

Försäkringskassan har betalat ut ersättningar till regionerna i enlighet med villkor 3 i överenskommelsen. Av de 50 miljoner som är avsatta för att ersätta kontakter med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen har Försäkringskassan betalat ut 15 654 000 kronor till regionerna.

I regionernas redovisningar anges vilka behandlingar som genomförts, inom vilken tid, vem som genomfört dessa, patientens kön, samt om regionen har tagit kontakt med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen.

Sammanfattningsvis skiljer sig inte regionernas redovisningar mycket från tidigare år. Kognitiv beteendeterapi (KBT) är fortsatt den överlägset vanligaste behandlingsformen och står för 70 procent av det totala antalet behandlingar. Andelen privata vårdgivare som utfört behandlingarna har minskat marginellt från 61 till 60 procent jämfört med året innan, men spridningen är fortsatt stor mellan regionerna.

Könsfördelningen hos patienterna som fått behandlingsinsatser är oförändrad jämfört med 2018 och är 71 procent kvinnor och 29 procent män.

Andelen behandlingar, där regionen i samband med dessa även haft en kontakt med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen, ligger konstant på 6 procent sedan 2017, men spridningen är stor mellan regionerna.

Försäkringskassan ser att de diagnosgrupper som omfattas av villkor 3 även är stora diagnosgrupper bland sjukskrivna (smärtproblematik eller lindrig och medelsvår psykisk ohälsa). De redovisade kontakterna med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen ligger som sagt konstant på 6 procent, men det är stora variationer mellan regionerna. Exempelvis så redovisar region Kronoberg kontakt med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen i hela 53 procent av de redovisade behandlingarna. Försäkringskassan vill uppmärksamma det arbete som sker i vissa regioner eftersom det finns visst vetenskapligt stöd för att vården och arbetsgivare i dialog kan åstadkomma positiva resultat för återgång i arbete.¹ Särskilt patientgrupperna med smärtproblematik eller lindrig och medelsvår psykisk ohälsa har visat sig få bäst resultat vad det gäller återgång i arbete i de fall de får stöd med koordineringsinsatser inom hälso- och sjukvården.²

¹ SOU 2018:80 s. 208–209.

² Rapport [Utvärdering och utveckling av koordinatorfunktion för effektiv rehabilitering inom Stockholms läns landsting](#), april 2018, s. 17 (hämtad 2020-09-30).

Inledning

Försäkringskassan ska enligt uppdrag i regleringsbrev för budgetåret 2019 sammanfatta regionernas resultat och redovisningar gällande villkor 3 i överenskommelsen *En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess* som slutits mellan staten och Sveriges kommuner och Landsting (numera Sveriges Kommuner och Regioner - SKR) för året 2019.

Villkor och redovisning inom villkor 3 2019

Inom ramen för villkor 3 i överenskommelsen får regionerna stimulansmedel för vissa medicinska rehabiliteringsinsatser. Syftet är att stimulera tillgången till medicinska rehabiliterings- och behandlingsinsatser för patienter med smärtproblematik eller lindrig och medelsvår psykisk ohälsa. Regionerna får dela på 382 miljoner kronor 2019 och 118 miljoner kronor 2020, för evidensbaserade medicinska rehabiliteringsinsatser av somatisk och psykologisk karaktär som ges för icke specificerad långvarig smärta i rygg, axlar och nacke samt lindrig eller medelsvår ångest, depression eller stress till personer i åldrarna 16–67 år.

För att i ökad utsträckning främja patientens återgång i arbete stimuleras utöver det kontakterna med arbetsgivare och Arbetsförmedlingen i samband med behandlingarna. Regionerna får dela på 50 miljoner kronor, 3 000 kronor per patient, för behandlingar där kontakt, efter samtycke med patienten, har tagits med arbetsgivaren eller Arbetsförmedlingen.

Regionerna ska enligt överenskommelsen redovisa till Försäkringskassan vilka behandlingar som genomförts, inom vilken tid, vem som genomfört dessa, patienternas kön, samt om kontakt har tagits med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen.

Utbetalningar gällande villkor 3 inom överenskommelsen 2019

Försäkringskassan betalade i januari 2019 ut 382 miljoner kronor till regionerna och i januari 2020 utbetalades 118 miljoner kronor till regionerna. Andelen av de utbetalda beloppen motsvarade regionernas andel i förhållande till befolkningens mängd den 1 november 2018. Försäkringskassan betalade i september 2020 ut 15 654 000 kronor till regionerna. De utbetalda beloppen motsvarade antalet kontakter med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen som regionerna tagit under 2019. I bilaga 1 finns utfallet av medel som utbetalats till regionerna inom villkor 3 i överenskommelsen 2019.

Sammanställning av redovisningarna inom villkor 3 2019

Nedan följer en sammanställning av regionernas resultat och redovisningar för år 2019. För att få perspektiv på resultaten gör vi i sammanställningen jämförelser med vad som framkom i redovisningarna år 2018. I bilagorna finns regionernas redovisningar uppställda i tabeller.

Behandlingar och behandlingsform

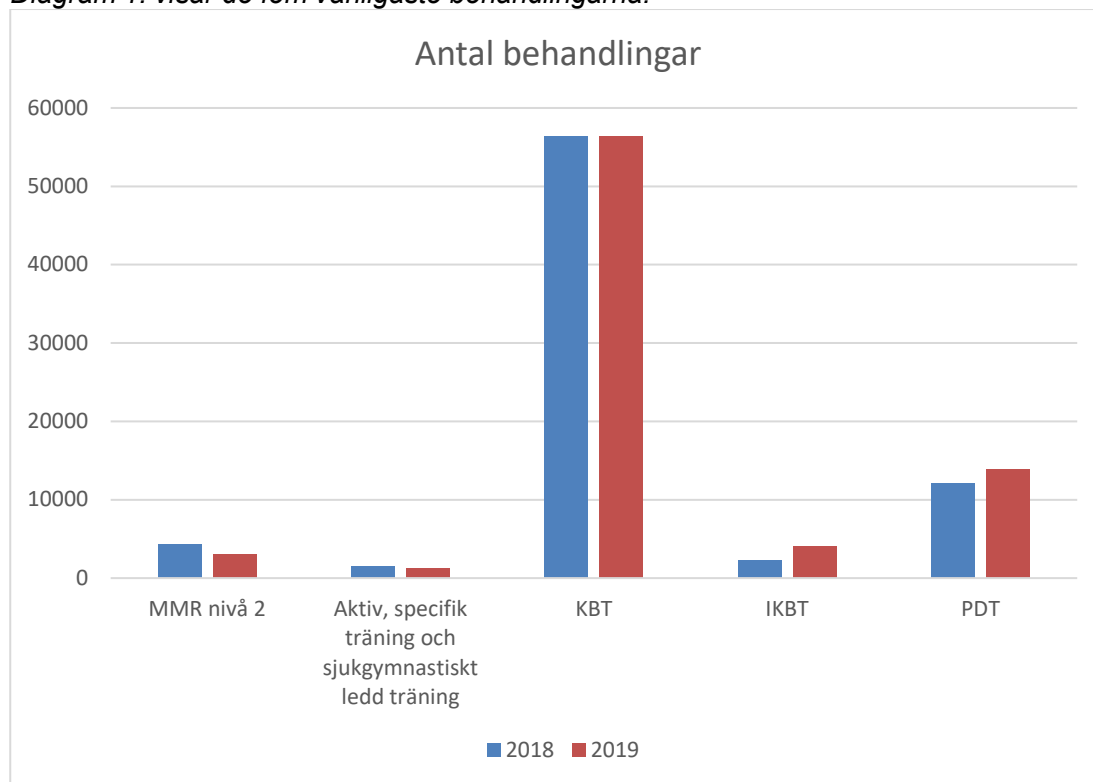
Det totala antalet behandlingar som genomförts under 2019 har ökat med drygt 2 procent, från 80 658 till 81 969 stycken.

De fem mest använda behandlingsformerna är kognitiv beteendeterapi (KBT), psykodynamisk terapi (PDT), multimodal rehabilitering (MMR) nivå 2, Aktiv specifik träning och sjukgymnastiskt ledd träning (i tabellen kallad Aktiv träning) och kognitiv beteendeterapi via internet (IKBT).

Kognitiv beteendeterapi (KBT) är fortsatt den överlägset vanligaste behandlingsformen och står för 70 procent av det totala antalet behandlingar. Kognitiv beteendeterapi via

internet (IKBT) är den behandlingsform som ökar mest sett till andelen, drygt 80 procent. Men ökningen för IKBT får inget direkt utslag på det totala antalet behandlingar eftersom det fortfarande handlar om låga nivåer. IKBT står för 5 procent av totala antalet behandlingar 2019.

Diagram 1: visar de fem vanligaste behandlingarna.

Tabell 1: Alla genomförda behandlingsformer i fallande ordning.

	2018	2019	Differens procent	Differens antal
KBT	56 319	56 403	0,1%	84
PDT	12 093	13 808	14%	1 715
MMR nivå 2	4 268	3 066	-28%	-1 202
IKBT	2 248	4 043	80%	1 795
Aktiv träning	1 462	1 291	-12%	-171
IPT**	1 411	1 164	-18%	-247
MMR nivå 1	1 513	1 095	-28%	-418
Annan psykologisk behandling	664	557	-16%	-107
Annan smärtbehandling	321	199	-38%	-122
EMD*	155	192	24%	37
Beteende medicinskt behandlingsprogram	204	151	-26%	-53
Totalt	80 658	81 969	2%	1311

*EMD står för Eye Movement Desensitization.

**interpersonell terapi.

Vårdgivare

Andelen privata vårdgivare som utfört behandlingarna har minskat marginellt från 61 till 60 procent jämfört med året innan. Spridningen är fortsatt stor. I Örebro utförs 5 procent av behandlingarna av privata vårdgivare. Detta kan jämföras med Skåne där 94 procent av behandlingarna utförs av privata vårdgivare.

Totalt så är det sju regioner som har mer än 50 procent av sina behandlingar genomförda av privata vårdgivare, en minskning från 2018 då det var åtta. För mer statistik, se bilaga 2.

Könsfördelning

Könsfördelningen av deltagare är oförändrad jämfört med 2018 med 71 procent kvinnor och 29 procent män.

Spridningen mellan regionerna har ökat ytterligare sedan 2018 med lägst andel män i Uppsala (16 procent) och högst andel i Kalmar (39 procent). Kalmars andel ligger mer i linje med andelen män i inflödet av sjukpenningärenden under 2019 (37 procent). För mer statistik, se bilaga 3 och 4.

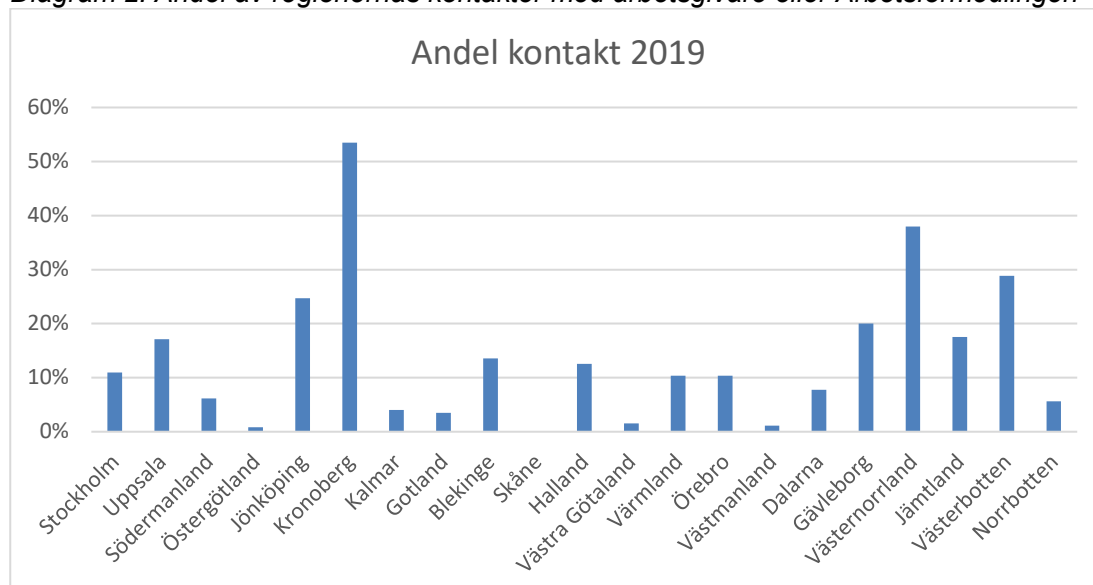
Kontakt med arbetsgivare respektive Arbetsförmedlingen

Andelen behandlingar, där regionen i samband med dessa även haft en kontakt med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen, ligger konstant på 6 procent sedan 2017. Det betyder att man redovisat att man tagit kontakt med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen i samband med 5 218 stycken behandlingsinsatser av de 81 969 behandlingar som man utfört totalt inom villkor 3 i Sverige.

Spridningen är fortsatt stor, från Skånes redovisning med 0 procent till 53 procent i Kronoberg. Det är totalt 12 regioner som har kontakt med Arbetsförmedlingen eller arbetsgivare i mer än 10 procent av alla behandlingar. Det gäller samma regioner som under 2018 samt nu även Uppsala och Örebro.

I tabellen nedan väljer vi att visa regionernas andel kontakter för att få en jämförelsebild hur kontakterna skiljer sig mellan regionerna. För mer information om antal kontakter per region, se nedan tabell 2.

Diagram 2: Andel av regionernas kontakter med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen

Tabell 2: Regionernas kontakter med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen ordnade i fallande procentuell ordning.

2019	Arbetsgivare	Arbetsförmedlingen	Total	Behandlingar	Andel kontakt
Kronoberg	233	67	300	561	53%
Västernorrland	90	22	112	295	38%
Västerbotten	158	15	173	600	29%
Jönköping	482	48	530	2 148	25%
Gävleborg	282	22	304	1 517	20%
Jämtland	38	10	48	274	18%
Uppsala	22	4	26	152	17%
Blekinge	64	11	75	552	14%
Halland	215	36	251	2 001	13%
Stockholm	2 217	178	2 395	21 887	11%
Värmland	83	32	115	1 112	10%
Örebro	84	3	87	839	10%
Dalarna	80	26	106	1 369	8%
Södermanland	140	37	177	2 871	6%
Norrbottn	79	4	83	1 469	6%
Kalmar	64	7	71	1 757	4%
Gotland	24	1	25	711	4%
Västra Götaland	215	61	276	18 274	2%
Östergötland	31	7	38	4 635	1%
Västmanland	21	5	26	2 308	1%
Skåne	0	0	0	16 637	0%
TOTAL	4 622	596	5 218	81 969	6%

Sammanfattande kommentar av redovisningarna inom villkor 3 år 2019

Försäkringskassans uppdrag är att sammanfatta regionernas redovisningar. Det resultat som redovisats i denna sammanställning baseras alltså på de uppgifter som regionerna har lämnat till Försäkringskassan. Försäkringskassan väljer här att lämna en sammanfattande kommentar utifrån de uppgifter som regionerna lämnat.

Kontakterna med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen ligger konstant på 6 procent och det är stora variationer mellan regionernas redovisade antal kontakter. Exempelvis region Kronoberg kontaktar arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen i så många som i 53 procent av de genomförda behandlingarna. Försäkringskassan vill uppmärksamma det arbete som sker i vissa regioner eftersom det finns visst vetenskapligt stöd för att vården och arbetsgivare i dialog kan åstadkomma positiva resultat för återgång i arbete.³ Särskilt patientgrupperna med smärtproblematik eller lindrig och medelsvår psykisk ohälsa har visat sig få bäst resultat vad det gäller återgång i arbete i de fall de får stöd med koordineringsinsatser inom hälso- och sjukvården.⁴

³ SOU 2018:80 s. 208–209.

⁴ Rapport [Utvärdering och utveckling av koordinatorfunktion för effektiv rehabilitering inom Stockholms läns landsting](#), april 2018, s. 17 (hämtad 2020-09-30).

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av avdelningschef Ulrika Havossar och verksamhetsutvecklare Katarina Edéus, den senare som föredragande.

Nils Öberg

Katarina Edéus

Förteckning över bilagor

Bilaga 1	Utbetalningar till regionerna för 2019
Bilaga 2	Statistik vårdgivare.
Bilaga 3	Statistik könsfördelning.
Bilaga 4	Statistik könsfördelning inflöde hos Försäkringskassan 2019.

Bilaga 1 Utbetalningar till regionerna för 2019

Tabellen visar de olika utbetalningarna till regionerna inom villkor 3 i överenskommelsen *En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess 2019*. Regionerna visas i bokstavsordning.

Region	För kontakter med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen	Andel av 382 miljoner (utbetalt januari 2019)	Andel av 118 miljoner (utbetalt januari 2020)
Blekinge	225 000	5 971 884	1 844 718
Dalarna	318 000	10 732 847	3 315 382
Gotland	75 000	2 211 008	682 982
Gävleborg	912 000	10 709 849	3 308 278
Halland	753 000	12 297 410	3 798 676
Jämtland	144 000	4 863 051	1 502 199
Jönköping	1 590 000	13 476 657	4 162 946
Kalmar	213 000	9 143 566	2 824 452
Kronoberg	900 000	7 456 422	2 303 293
Norrbottn	249 000	9 364 569	2 892 720
Skåne	0	50 861 191	15 711 049
Stockholm	7 185 000	87 490 499	27 025 861
Södermanland	531 000	10 995 658	3 396 565
Uppsala	78 000	14 032 045	4 334 506
Värmland	345 000	10 519 360	3 249 436
Västerbotten	519 000	10 094 891	3 118 317
Västernorrland	336 000	9 175 800	2 834 409
Västmanland	78 000	10 227 306	3 159 220
Västra Götaland	828 000	63 853 061	19 724 244
Örebro	261 000	11 289 133	3 487 219
Östergötland	114 000	17 233 793	5 323 528
Total	15 654 000	382 000 000	118 000 000

Bilaga 2 Vårdgivare

Tabellen visar antal och andel offentliga och privata vårdgivare som utfört behandlingarna. Regionerna visas i bokstavsordning.

2019	Privat	Offentlig	Total	Andel privat	Andel Offentlig
Blekinge	317	235	552	57,4%	43%
Dalarna	169	1 200	1 369	12,3%	88%
Gotland	260	451	711	36,6%	63%
Gävleborg	394	1 123	1 517	26,0%	74%
Halland	1 072	929	2 001	53,6%	46%
Jämtland	52	222	274	19,0%	81%
Jönköping	630	1 518	2 148	29,3%	71%
Kalmar	493	1 264	1 757	28,1%	72%
Kronoberg	334	227	561	59,5%	40%
Norrbottn	289	1 180	1 469	19,7%	80%
Skåne	15 583	1 054	16 637	93,7%	6%
Stockholm	18 541	3 346	21 887	84,7%	15%
Södermanland	746	2 125	2 871	26,0%	74%
Uppsala	130	22	152	85,5%	14%
Värmland	466	646	1 112	41,9%	58%
Västerbotten	152	448	600	25,3%	75%
Västernorrland	109	186	295	36,9%	63%
Västmanland	1 644	664	2 308	71,2%	29%
Västra Götaland	7 099	11 175	18 274	38,8%	61%
Örebro	46	793	839	5,48%	95%
Östergötland	1 017	3 618	4 635	21,9%	78%
Total	49 543	32 426	81 969	60%	40%

Bilaga 3 Könsfördelning

Tabellen visar könsfördelningen för dem som fått behandlingarna. Regionerna visas i bokstavsordning.

2019	Män	Kvinnor	Total	Män	Kvinnor
Blekinge	155	397	552	28%	72%
Dalarna	379	990	1 369	28%	72%
Gotland	210	501	711	30%	70%
Gävleborg	386	1 131	1 517	25%	75%
Halland	625	1 376	2 001	31%	69%
Jämtland	57	217	274	21%	79%
Jönköping	582	1 566	2 148	27%	73%
Kalmar	689	1 068	1 757	39%	61%
Kronoberg	173	388	561	31%	69%
Norrbottn	417	1 052	1 469	28%	72%
Skåne	4 822	11 815	16 637	29%	71%
Stockholm	6 178	15 709	21 887	28%	72%
Södermanland	904	1 967	2 871	31%	69%
Uppsala	24	128	152	16%	84%
Värmland	315	797	1 112	28%	72%
Västerbotten	138	462	600	23%	77%
Västernorrland	79	216	295	27%	73%
Västmanland	707	1 601	2 308	31%	69%
Västra Götaland	5 675	12 599	18 274	31%	69%
Örebro	218	621	839	26%	74%
Östergötland	1 362	3 273	4 635	29%	71%
Total	24 095	57 874	81 969	29%	71%

Bilaga 4 Könsfördelning inflöde under 2019 till Försäkringskassan

Tabellen visar könsfördelning i inflödet 2019 till Försäkringskassan i per region. Regionerna visas i bokstavsordning.

Län	Andel män	Andel kvinnor
Blekinge län	36%	64%
Dalarnas län	37%	63%
Gotlands län	36%	64%
Gävleborgs län	37%	63%
Hallands län	37%	63%
Jämtlands län	37%	63%
Jönköpings län	39%	61%
Kalmar län	38%	62%
Kronobergs län	39%	61%
Norrbottnens län	35%	65%
Skåne län	37%	63%
Stockholms län	36%	64%
Södermanlands län	38%	62%
Uppsala län	35%	65%
Värmlands län	36%	64%
Västerbottens län	36%	64%
Västernorrlands län	36%	64%
Västmanlands län	38%	62%
Västra Götalands län	38%	62%
Örebro län	36%	64%
Östergötlands län	37%	63%
Total	37%	63%